

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากในปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีลักษณะของความก้าวร้าวมากขึ้นทั้งเมื่ออยู่ในบ้านและโรงเรียนซึ่งหากมองจากสภาพความเป็นจริงแล้ว สาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดมีหลายสาเหตุ อาทิ ความยากจน ภาวะกดดันทางเศรษฐกิจ กลุ่มเพื่อนที่ชักจูงไปในทางที่ผิดเป็นต้น โดยเฉพาะการกระทำความผิดครั้งแรกมักมีสาเหตุจากปัจจัยข้างต้นประกอบกับการเลี้ยงดูของครอบครัวและสภาวะจิตใจรวมถึงความสำนึกผิดชอบชั่วดีของเด็กเป็นสำคัญหากแต่กรณีเด็กและเยาวชนซึ่งมีอายุและวุฒิภาวะน้อยย่อมจะขาดวิจารณญาณและการยับยั้งชั่งใจอันจะส่งผลให้เกิดการกระทำอันต้องรับผิดทางอาญาได้

กรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอันจะต้องรับผิดในทางอาญา กฎหมายได้กำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กที่จะต้องรับโทษไว้แตกต่างกัน ซึ่งกฎหมายต้องพิจารณาความแตกต่างของช่วงอายุดังกล่าวเพื่อกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสม ทั้งนี้การลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจและแก้ไขความประพฤติของเยาวชนให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมและดำรงชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ประเทศไทยเริ่มใช้บังคับตามประมวลกฎหมายอาญาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2500 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 45 ปีแล้ว ตามประมวลกฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดช่วงรับผิดทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนโดยกำหนดให้เด็กอายุกว่า 7 ปีขึ้นไปมีความรับผิดทางอาญา (Criminal Responsibility) อย่างไรก็ตาม เด็กในแต่ละช่วงอายุย่อมมีพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่แตกต่างกัน ประมวลกฎหมายอาญาจึงกำหนดช่วงอายุของเด็กในการรับผิดออกเป็น 3 ช่วง คือ (1) ช่วงอายุ 7 ปี ถึง 14 ปีบริบูรณ์ ยังไม่มีความรับผิดทางอาญาได้อย่างเต็มภูมิจึงยกเว้นโทษทางอาญาแต่ใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพ (2) ช่วงอายุกว่า 14 ปี ถึง 17 ปีบริบูรณ์ ถือว่ามีความสามารถรับผิดทางอาญาค่อนข้างสูงแต่ยังไม่เทียบเท่ากับบุคคลที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ดังนั้น กฎหมายจึงให้นำวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพหรือการลงโทษทางอาญาแต่ลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่ง (3) ช่วงอายุ 17 ปี ถึง 20 ปีบริบูรณ์ บุคคลเหล่านี้มีความสามารถรับผิดทางอาญาทำนองเดียวกับผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ แต่กฎหมายให้ดุลพินิจแก่ศาลลดมาตราส่วนโทษให้หนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งได้

ดังนั้น ความสำคัญของเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดชอบทางอาญาซึ่งใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว จึงควรดำเนินการพิจารณาทบทวนว่ามีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันหรือไม่ เนื่องจากในต่างประเทศได้มีการขยายเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนในความรับผิดชอบทางอาญาเพิ่มมากขึ้น อาทิ ประเทศในแถบยุโรป กำหนดอายุขั้นต่ำของเด็กและเยาวชนที่ต้องรับผิดชอบทางอาญาประมาณ 8-10 ปี ตัวอย่างเช่น ประเทศอังกฤษเดิมถือกฎเกณฑ์อายุขั้นต่ำของเด็กและเยาวชนในการรับผิดชอบทางอาญาที่ 7 ปี แต่ในปัจจุบันประเทศอังกฤษได้ปรับเปลี่ยนเป็น 10 ปีแล้ว เนื่องจากในระบบกฎหมาย common Law โจทก์ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าเด็กมีเจตนาและมีการกระทำครบองค์ประกอบความผิดเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่กระทำผิด ดังนั้น ในกรณีที่เด็กมีอายุต่ำมากๆ ก็ย่อมยากที่จะพิสูจน์เจตนาและการกระทำผิดของเด็กได้

การพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญานั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 53 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “เด็กเยาวชนและบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม” ซึ่งความรุนแรงนั้นมีใช้เฉพาะแต่ความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลเท่านั้น หากแต่สามารถจำแนกได้สองกรณี

1. ความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลภายนอกซึ่งได้กระทำต่อเด็ก
2. ความรุนแรงที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย หรือกระบวนการยุติธรรมที่ก่อให้เกิดความรุนแรงต่อเด็ก

การกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของเด็กและเยาวชนในการรับผิดชอบทางอาญาดังกล่าว คือการที่ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 บัญญัติว่า เด็กอายุ 7 ปี เมื่อกระทำความผิดแล้วไม่ต้องรับโทษ มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันหรือไม่ เนื่องจากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิของพลเมือง ค.ศ. 1966 ของบทที่ 10 (3) กำหนดว่า “ระบบราชทัณฑ์ต้องประกอบด้วย การปฏิบัติต่อนักโทษ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้นักโทษกลับตัวและฟื้นฟูทางสังคม ผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนต้องได้รับการจำแนกออกจากผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และต้องได้รับการปฏิบัติให้เหมาะสมกับวัยและสถานะทางกฎหมาย” และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 คำอารัมภบทกำหนดว่า รัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้ “... คำนึงถึงว่าตามที่ได้ระบุไว้ในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น เด็กโดยเหตุที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งทางร่างกายและจิต จึงต้องการการพิทักษ์และการดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงต้องการคุ้มครองทางกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังการเกิด...”

ดังนั้น ปัจจุบันจึงต้องพิจารณาศึกษาว่า การที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 กำหนดอายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญาของเด็กที่กำหนดไว้ว่า "เด็กอายุยังไม่เกิน 7 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดนั้นไม่ต้องรับโทษ" นั้นปรากฏว่าในหลายประเทศได้มีการพิจารณาทบทวนและกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญาให้สูงขึ้นแล้ว และประเทศไทยก็ควรที่จะต้องพิจารณาทบทวนว่า การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนที่กำหนดไว้ว่า เด็กอายุยังไม่เกิน 7 ปีกระทำความผิดไม่ต้องรับโทษนั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขมาตรา 73 และมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไม่น่าจะทำให้เกิดปัญหาเรื่องการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมแต่อย่างใด แต่กลับจะทำให้เกิดผลแก่การฟื้นฟูความประพฤติเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ปฏิญญาแห่งเวียนนาซึ่งจัดประชุมขึ้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 1993 ข้อ 21 กำหนดว่า "ที่ประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ขอแจ้งเรียกร้องให้สัตยาบันอย่างกว้างขวางต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กภายในปี ค.ศ. 1995 และการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพโดยรัฐต่างๆ ที่เป็นภาคีสมาชิก โดยนำเอากฎหมายการบริหาร และมาตรการอื่นๆ ที่จำเป็นมาใช้ และโดยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในขอบเขตที่มากที่สุด ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก การไม่เลือกปฏิบัติและประโยชน์สูงสุดของเด็กควรได้รับการพิจารณาเป็นการเบื้องต้น"

ฉะนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติต่อไปนี้ คือ 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 2) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก 3) ภาควิชาการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิของพลเมือง ค.ศ. 1966 4) ปฏิญญาแห่งเวียนนา ประเทศไทยจะต้องให้การคุ้มครองเด็ก 3 ประการคือ

ก. คุ้มครองเด็กจากความรุนแรงโดยบุคคล หรือรัฐ หรือกระบวนการยุติธรรมของรัฐโดยคำนึงถึงวัยและสถานะทางกฎหมาย จึงขอเสนอเพื่อพิจารณาว่า การลงโทษเด็กอายุมากกว่า 7 ปีที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดนั้นมีความเหมาะสมกับวัยและสถานะทางกฎหมายหรือไม่ แม้ว่าจะใช้มาตรการในการฟื้นฟูแทนการลงโทษก็ตาม

ข. มุ่งเน้นที่การฟื้นฟูสภาพร่างกายหรือจิตใจของเด็กยิ่งกว่าการลงโทษ

ค. ป้องกันมิให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากเด็กในทางเพศและทางธุรกิจอย่างอื่น

ความคิดสากลที่กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชนต่างจากผู้ใหญ่ได้เกิดขึ้นมาช้านานแล้ว โดยได้มีการกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนให้แตกต่างจากผู้ใหญ่ เช่น เด็กหมายความว่า ผู้ที่มีอายุไม่เกินเจ็ดปี และเยาวชน หมายความว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ฯลฯ การกำหนดอายุเช่นนี้ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดอายุเด็กในการรับผิดชอบทางอาญาโดยไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญาใดๆ หรือการกำหนดอายุเยาวชนก็เพื่อใช้เป็นหลักในการใช้มาตรการต่างๆ ทางอาญา ทั้งนี้ เพื่อกำหนดเงื่อนไขในการกระบวนการพิจารณาคดีอาญาตั้งแต่ชั้นตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ เพื่อฟื้นฟูความประพฤติหรือเพื่อลดมาตรฐานโทษให้น้อยกว่าผู้ใหญ่ ฯลฯ เช่น ในประเทศไทย ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 รวมทั้งข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในคดีอาญาให้แตกต่างจากผู้ใหญ่ด้วย เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 หรือกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966

เหตุผลที่ต้องกำหนดเกณฑ์อายุเด็กในการรับผิดชอบทางอาญาให้แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ก็เนื่องจากความคิดต่อไปนี้

1.1.1 ทางกรแพทย์ยอมรับกันว่าเด็กและเยาวชนนั้นมีพัฒนาการของสมองและจิตใจต่ำกว่าผู้ใหญ่ไม่สามารถเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวได้อย่างถ่องแท้ ไม่สามารถแยกแยะผิดถูกได้ว่าสิ่งที่ตนทำนั้นผิดหรือถูก มีมุมมองที่แคบโดยถือตนเองเป็นจุดศูนย์กลางไม่เข้าใจผลลัพธ์ที่จะเกิดจากการกระทำของตน บางรายมีอาการปัญญาอ่อนและบางรายเกิดจากสิ่งแวดล้อมในครอบครัวและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง จึงมักใช้อารมณ์หรือความรุนแรงเข้าตัดสิน จนเป็นเหตุให้เกิดการกระทำ ความผิดอาญาติดตามมา ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นน้อยลงเมื่อเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ดังนั้นการนำเกณฑ์การรับผิดชอบทางอาญาของผู้ใหญ่มาใช้กับเด็กและเยาวชนจึงไม่เหมาะสม จำเป็นต้องแยกออกจากกันทั้งด้านกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติเพื่อให้การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.1.2 เด็กและเยาวชนยังเป็นผู้ที่ยังอ่อนวัยควรได้รับการคุ้มครองจากความรุนแรงในทุกรูปแบบจากรัฐดังจะเห็นจากมาตรา 53 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 53 วรรคแรก บัญญัติว่า "เด็กเยาวชนและบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม"

ดังนั้นการลงโทษทางอาญาใดๆ กับเด็กหรือเยาวชนก็ต้องคำนึงถึงเหตุผลในเรื่องนี้ด้วยว่าอย่าให้กระทบต่อหลักการคุ้มครองเด็กและเยาวชน การกระทำที่รุนแรง เช่น การใช้โทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตกับเด็กและเยาวชน เป็นต้น ฯลฯ

1.1.3 ความคิดทางด้านสิทธิมนุษยชนได้ยอมรับเด็กและเยาวชนมีสิทธิในการพัฒนาเพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมเป็นปกติสุขเหมือนบุคคลอื่นๆ การพัฒนาดังกล่าวมีทั้งด้านพัฒนา

ร่างกาย จิตใจทางสังคมทั้งการพัฒนาระหว่างที่ตกเป็นผู้ถูกละเมิดทางอาญา ดังจะเห็นได้จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมเป็นภาคีในคำอรรถาธิบายได้มีข้อความว่า

“รัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้..... คำนึงว่าตามที่ได้ระบุไว้ในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น เด็กโดยเหตุที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงต้องการการพิทักษ์และการดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงต้องการการคุ้มครองทางกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังเกิด.....”

อนึ่ง กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ที่ประเทศไทยได้เป็นภาคีด้วยนั้น ในข้อบทที่ 10(3) บัญญัติว่า“ระบบราชทัณฑ์ต้องประกอบด้วยปฏิบัติต่อนักโทษโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ ที่จะให้นักโทษกลับตัวและฟื้นฟูทางสังคมผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนต้องได้รับการจำแนกออกจากผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่และต้องได้รับการปฏิบัติให้เหมาะสมแก่วัยและสถานะทางกฎหมาย”

ดังนั้นกฎหมายของทุกประเทศจำเป็นต้องนำหลักการดังกล่าวมาปฏิบัติใช้ในกฎหมายที่มีโทษทางอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในประเทศของตนด้วย จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นประเทศไทยจึงได้ยอมรับแนวคิดในเรื่องการจำแนกความรับผิดชอบทางอาญาและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในคดีอาญามาไว้บัญญัติไว้ในกฎหมายสำคัญสองฉบับคือ

ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งประกาศใช้บังคับเมื่อปี พ.ศ. 2500 ได้มีบทบัญญัติกำหนดการรับผิดทางอาญาและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในคดีอาญาไว้แตกต่างจากผู้ใหญ่ ดังนี้คือ

- มาตรา 73 บัญญัติว่า “เด็กอายุยังไม่เกินเจ็ดปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ”

- มาตรา 74 บัญญัติว่า “เด็กอายุกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่เกินสิบสี่ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้.....”

- มาตรา 75 บัญญัติว่า “ผู้ใดอายุกว่าสิบสี่ปีแต่ยังไม่เกินสิบเจ็ดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรับผิดชอบและสิ่งอื่นที่เกี่ยวพันกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยจำคุกหรือพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้จัดการตามมาตรา 74 หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษก็ให้ลดมาตราส่วนที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง ”

- มาตรา 76 บัญญัติว่า “ผู้ใดอายุกว่าสิบเจ็ดปีแต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสาม”

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีพิจารณาคดีอาญาและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการฟื้นฟูความประพฤติเด็กให้เป็นพลเมืองดีของประเทศยิ่งกว่าการลงโทษทางอาญาและไม่มี การนำโทษทางอาญาอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้เพื่อลงโทษเด็กและเยาวชน

อย่างไรก็ดีปัจจุบันได้มีความคิดว่าเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของเด็กในการรับผิดทางอาญาไว้ที่อายุ 7 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปว่าไม่ต้องรับโทษทางอาญานั้น สมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

ตามสภาพความเป็นจริง เด็กที่มีอายุ 7-10 ปียังมีพัฒนาการที่ไม่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคม สติปัญญาและประสบการณ์ ทำให้การควบคุมอารมณ์ของเด็กที่มีอายุระหว่าง 7-10 ปี ยังขาดความรู้สึกลึกซึ้งผิดชอบชั่วดีและไม่สามารถคาดการณ์ผลร้ายของการกระทำของตนได้

อีกทั้งปัจจุบันประเทศไทยได้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวได้ไม่ครบทุกท้องที่ ทำให้เด็กและเยาวชนทกระทำผิดในท้องที่ที่ไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวต้องถูกดำเนินคดีในศาลจังหวัดหรือศาลแขวงเช่นเดียวกับผู้ใหญ่และอาจต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 คือ โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน แต่เด็กและเยาวชนที่อายุเท่ากันและกระทำความผิดประเภทเดียวกันในท้องที่ที่มีศาลเยาวชนและครอบครัวกลับไม่ต้องรับโทษอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเลย ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยผลของกฎหมาย อันเป็นการขัดต่อมาตรา 30 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่บัญญัติว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันและห้ามการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบ แต่ปัจจุบันตามสภาพความเป็นจริง รัฐยังไม่สามารถจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวได้ทุกท้องที่ ควรหาวิธีการบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในท้องที่ที่ไม่มีศาลดังกล่าวให้ลดลงมากที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ไปพลางก่อน จนกว่าจะสามารถจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวได้ ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขปรับปรุงมาตรา 41 มาตรา 46 และมาตรา 73-76 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเพื่อกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดทางอาญาตามกฎหมายประเทศไทยและต่างประเทศ

1.2.2 ศึกษาแนวโน้มการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดทางอาญาของประเทศต่างๆ ในปัจจุบัน

1.2.3 ศึกษาเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดทางอาญาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันควรจะกำหนดอย่างไร เพื่อนำไปสู่การเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. ...

1.2.4 ศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการปรับเปลี่ยนเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูง

1.2.5 ศึกษามาตรการเสริมในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการปรับเกณฑ์อายุที่ต้องรับผิดทางอาญา

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

การแก้ไขปรับปรุงเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาให้เหมาะสม จะก่อประโยชน์อย่างสูงสุดต่อการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาวิจัยในเรื่องแนวคิดในการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดทางอาญาตามหลักสากลและของประเทศไทยในอดีตจนปัจจุบันและศึกษาวิจัยแนวคิดสมัยใหม่เกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดทางอาญาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญากำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดทางอาญาเสียใหม่ให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้นรวมทั้งบริหารจัดการให้มีมาตรการเสริมเพื่อรองรับให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่เด็กเยาวชนและสังคมมากที่สุด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบแนวความคิดสากลและของประเทศไทยในการกำหนดเกณฑ์อายุชั้นต่ำและชั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดทางอาญาในอดีตจนกระทั่งปัจจุบัน

1.5.2 ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ อาทิ ทางด้านนิติศาสตร์ ทางสังคมศาสตร์ ด้านการแพทย์ ทางด้านอาชญาวิทยา ฯลฯ ที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงเกณฑ์อายุการรับผิดทางอาญาดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.5.3 ทำให้ทราบถึงเกณฑ์อายุชั้นต่ำและชั้นสูงของเยาวชนในการรับผิดทางอาญาที่เหมาะสมแก่การนำไปใช้ในการปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและสภาพสังคมไทยมากที่สุด

1.5.4 ทำให้ทราบถึงมาตรการเสริมอื่นๆ ที่นำมาใช้ควบคู่กันในกรณีที่มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในเรื่องดังกล่าวแล้ว อันจะทำให้เกิดผลดีแก่เด็ก เยาวชนและต่อสังคมมากที่สุด

1.6 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้กำหนดวิธีการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research)

1.6.1 ศึกษาทฤษฎีทางกฎหมาย ทางการแพทย์ ทางอาชญาวิทยา เกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์อายุชั้นต่ำและชั้นสูงของเด็กและเยาวชนในการรับผิดทางอาญา

1.6.2 ศึกษาด้านทฤษฎีของต่างประเทศ เพื่อเปรียบเทียบและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนอันเกี่ยวกับการรับผิดทางอาญาและการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อบุคคลดังกล่าว

1.6.3 ศึกษาจากบทความเอกสารทางวิชาการ สถิติต่างๆ ของทางราชการและของภาคเอกชน ตลอดจนผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

1.6.4 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอทราบข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวข้างต้น